

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon: 304. Szerkesztőség
és kiadó hivatal Str. Mihai.
Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

Nem ér el

a mi szavunk Bukarestig. Nem is azzal a szándékkal írunk arról, ami alább következik, hogy illetékes körök mérlegre tegyék a mi álláspontunkat. Oh nemcsak egy szatmári hetilap, de egy kolozsvári magyar napilap hangját sem hallják odalenn — csak úgy: egymásközt, a falusi hosszúasztalnál beszélgetünk egy kicsit az ország dolgáról.

Súlyos és égő problémák várnak megoldásra a parlament most megnyílt ülészakájában. Országos jelentőségű törvények kerülnek napirendre és ezek között nem egy olyan, amely a népkisebbség életébe vág. Az alkotmány szelleme és a közjogi élet harmóniája követeli az új parlamenttől ama problémák megoldását, amelyek nélkül egy tökéletes konszolidáció, egy nyugodt állami rend, egy komoly bázison lendülő építő munka csaknem lehetetlen.

A parlament új rendjében legforróbb aktualitása a kisebbségi kérdéseket szabályozó két törvényjavaslatnak van, mert Angheliescu, ahogy a bucaresti-i táviratok jelentik, nyomban az ülészak megnyitása után benyújtja az iskola törvényt és Lepadatu e pillanatban még mindig tárgyal az egyházi javaslatról. Iskolakérdés és egyházkérdés, vagy templom és iskola a kisebbségi életnek két hatalmas védőbástyája és e két védőbástya körül alakul majd ki az új ülészak csataterve. Mondják és minden tünet arra mutat, hogy Lepadatu jóindulata méltányosan fogja szabályozni az egyházi ügyeket, de ugyanakkor némi aggodalommal kell fogadnunk Angheliescu javaslatait,

aki a hírek szerint ragaszkodni fog e javaslatok változatlan elfogadásához. Duca, a kitűnő diplomata korán átlátta, hogy amennyiben ez a törvényjavaslat változatlanul menne át a parlamenti retortán, a kormány pozíciója ellen vét és ezért megígérte, hogy módosítja a javaslatot. Hihetetlennek tartanók azt, hogy a többségi nemzet két olyan tényezőtől riadna vissza, mint a templom és az iskola, hiszen ezek eddig is, Angheliescu diktálása nélkül is,

az ország javát szolgálták. Akármilyen vallást is hirdessenek a templomok végéreményben mégis a lélek nemesítése a céljuk és akármilyen nyelven tanítson is az iskola, a feladata ugyanaz, képzett, művelt, eszes és komoly polgárokat adni az országnak. És mikor az alkotmány nem ismer sem a lelkiismeret, sem a tan szabadság kérdésében más korlátozást, mint azt, hogy mindez ne ütközzék a közrendbe és a közérkölcöskbe, akkor Lepadatu és Anghe-

lescu munkája az új parlamenti ülészakon könnyű és világos.

Amennyiben a kisebbségek számarányosan jelenhetnek majd meg a parlamentben, sérelmeik és kívánságaik méltó módon jutnak majd kifejezésre. Szeretnők, ha a kisebbség problémái egy olyan légkörben lennének megvitatva, amely az alkotmány szellemétől átitatott, a népkisebbségekkel való megértést, szeretet és megbecsülést jelent.

A parasztpárt vezérei: Lupu, Stere és Mihalache Szatmárra érkeznek

Valamennyi politikai párt siet nyilatkozni, hogy a közeledő községi választásokat nem tekinti politikai aktusnak. Ezzel szemben valamennyi párt megkezdte a választási agitációt, amely egyre hevesebb lendülettel folyik.

A parasztpárt, amely a kisebbségekkel szemben még nem kompromittálta magát, Szatmáron nagy

politikai jelentőségű akcióba kezd. Ugy értesülünk, hogy az Aradra tervezett parasztpárti nagygyűlést egy két hét múlva Szatmáron fogják megtartani és a gyűlésen résztvesznek a párt bátorhangú vezérei: Mihalache, Lupu és Stere képviselők is.

Florea tanár, a parasztpárt szatmári exponense kijelentette

munkatársunknak, hogy az esetben ha a nemzeti párt nem kolaborált listát állít össze, úgy a parasztpárt a progressív kisebbség és zsidóság felé orientálódva — külön listával indul a küzdelemben.

A nagy jelentőségű szatmári gyűlés felé érdeklődéssel néz az ország politikai közvéleménye.

A zombori emberroncs, Lahovary hercegnő zöldkönyve, harangszentelés

— — — egy rémes éjszakán borzongással néztem az égő várost a Duna innenső oldaláról... az ütegparancsnok teazott és szalámit evett. én fáztam éhes voltam; nekem nem adott... másnap hajnalban átkeltünk a Dunán... összelőtt Kalimegdán... lerombolt, kirabolt házak... egy lilaruhás nő a néptelen utcán... az Avala hegység nyakig sáros meredélyei... aztán megcsipett egy mérges légy és a zombori kórházba került. Ezek a foszlányokká szakadt emlékek maradtak meg bennem abból a világtörténelmi tettből, amelyet a „dicső” Mackensen vezetése alatt teljesítettünk ezerkilencszáztizennöt októberében (no né, épen most tiz esztendeje) és amelyet Belgrád második bevételé címén könyvelték el a világháború krónikájában.

— — — a zombori kórházban sárú rendben állottak az

ágyak, így is többnyire kettesével fektették össze a sebesülteket: az Avala hegységen dörögtek az ágyuk és gyártották a *cuvakszot*.

— Az a feketeszakállas miért fekszik külön ágyban — gondoltam bosszankodva. — Olyan egészséges színe van... nyakig betakarva kényelmeskedik ott a különágyban... mégis disznóság... Kényszeredetten indultam felé, amikor a szemével magához intett. Ellenszenves volt nekem az egészséges színű feketeszakállas a különágyban, amikor még a halálos sebesülteket is összefektetik.

Merőn rámnéz — egy kicsit kérő egy kicsit parancsoló hangon rámszólt. — Emelje fel a takarót... Szó nélkül engedelmeskedem... borzalom... ájulás... egy kezelen-lábatlan csonka törzs... visszajátem a takarót.

— Láttá?

— O... igen... láttam...

— Nos... elrémült, ugy-e?

Es megfogja érteni — meg akarok halni. Kérem, könyörgöm segítsen hozzá. Nincs lábam, hogy leugorjak az emeletről, kezem sincs, hogy valamiképpen végezni tudjak magammal... könyörüljön... keritsen mérget és adjon a számba! Ne hagyjon el, ne szaladjon el, mint a többiek, legyen ember... öljön meg... könyörüljön.

Ájulás környékezett... támogatlam hátrafelé. El... el nem bírom.

Ahogy látja, hogy elhagyom, kétségbeesetten könyörög, majd tajtékozó káromlásba tör át a könyörgés.

— Maga is bitang, gazember, mint a többiek. Gazember, gazemberek...

Fuldokló zokogásba tört ki, ahogy birta dobálta csonka tes-

tét, hogy csak úgy rengett belé a külön ág... .

Hol van ez az ember? Hány-szor gondolok rá, de — Isten bocsássa bűnömöt — hány-szor el is felejtém...

Tegnap a borbélynál küönös könyv került a kezembe. A címe: *Opera de cristenja si reeducatie a Invalizilor din război* — magyarul is fordítom: a hadirokkantak felügyeletéről szóló könyv. Csinos zöldkötéses fényezett fa-mentes papíroson készült mű, a fedéllapon jelzi — hatvannyolc képpel. A bukaresi *Jockey club* kiadványa — óh minden tekintetben urí könyv.

A képeket nézem: Lahovary hercegnő — szép dáma, mély dekoltázs, pazar nyakék és egy hosszú, hosszú képsorozat amelyből kitűnik, milyen egyszerű dolog hadirokkantnak lenni.

Hogyan került ide ez a könyv — kértem Szakál úrtól.

— En vagyok a szatmármegyei rokkantegylet elnöke.

— Ugy? Akkor ön felvilágosítást adhat: valóban ilyen egyszerűen gondoskodnak a hadifoglyokról?

— Egy fenét — mondja Szakál ur röviden és tömören és adatokkal szolgál: egy százszázalékos hadirokkant nyolcvan lej segélyt kap havonta. A legrémesebb a helyzet: a társadalmi akciók így festenek. Az az urí társaság, amelyik ezt a zöld könyvet kiadta többek között ruha akciókat is rendez. Az elmúlt évben hétezerhétszáz rokkant számára husz ruha és bakancs érkezett...

Nézem a szép könyvet: mennyi rokkant boldog lehetne ennek az árából. — A könyvben csupa boldogarcu, megelégedett rokkant, a valóságban éheznek, nyomorognak, pusztulnak a nem kezelt betegségekben. Eszembe jut — mint minden kínálózó alkalommal a zombori szörnyeteg: ez nincs benne a zöld könyvben — hol van ez az ember?...

Frissen borotváltan — ez mindig egy kis jóleső érzéssel jár, — kimentem az októberi ajándékverőfénytel beanyozott déli korzóra. Még egy darabig forgolódott bennem: finom zöld könyv, rokkantak keserű sorsa, zombori emberrons (hol van ez az ember?) — de aztán szín, illat, formák... hamarosan megbékéltem a korzó narkotikumában... Elindultam arrafelé, ahol legragyogóbban süt a nap — a székesegyház felé.

Összeverődött tömeg néz valamit. Befuródtam a bámszokdók közé — ah szép új harangot hoztak... Színes virágokkal ékes a cifra nagy harang, szép, formás, pirosposztagra rezt. Visszatért a nagyharang a háborúból tért vissza vissza. Ezelőtt tiz esztendővel őt is elvitték a nagy háborúba, besorozták ágyúnak, végigjárta a harctereket, becsülettel teljesítette a kötelességét: becsapott a katonák közé, le-

vágta a karokat, a lábakat és mint jó kötelességtudó ágyugolyóhoz illik, bizony fejeket, a mellüket sem kímélte. — Lám, lám, semmi baja sem történt, még frissebben, cirádásabban érkezett haza, mint ahogyan elment. Üdvözöllek nagyharang, jó hogy hazajöttél — nem láttad a zombori szörnyeteg? Azt a szegény fekete szakállast, akinek

valamelyik kollegád, vagy talán éppen magad szegted le mind a két kezét, mind a két lábát... Csunya emlékek ugye, nem szeretnéd megegyeszer végigcsinálni? Ne is menj el többé ágyugolyónak te szép cirádás nagyharang, menj fel szépen a toronyba és énekeld: giling, galang, gang, — gang — szebb a harangszó, mint az ágyuhang. [g. e.]

Séta a színház körül

Gyermekkoromban iskolakerülő voltam, mert iskolába kellett járnom, most színházkerülővé tettem a kötelesség, amely megkívánja, hogy lelkiismeretes kritikus legálább meg is nézze azt az előadást, amelyről véleményt ír. (Még jó, hogy erdőbe nem kellett járnia, mert akkor erdőkeletű lett volna. Szedő.) Így történik aztán, hogy én nem ülök összeráncolt homlokkal, szigorú szemekkel a kritikus székben, hanem csak úgy könnyedén sétálgatok a színház körül. Elismerem, nekem könnyebb a dolgom, mint nagyrabecsült kollegáimnak, akik a szerkesztőségi asztaloknál izzadják ki azokat a válogatott, de nem mindig találó jelzőket, amelyekkel a művészek és művésznők szinte páratlanul álló játékát jellemezni igyekeznek.

Nekem nem kell azon törni a fejemet, hogy Zöldhegyi Nusi brillírozott, vagy excellált-e, hogy a kis Pallay Mária bájos jelenés, Szentgyörgyi Márta ragyogó coloratur, Borovszky hatalmas egyéniség, Kun Dezső groteszk-e vagy burleszk és a karmester uralkodik-e a zenekarban...

Én félrecsapom a süvegem, füttyűrészev sétálgatok a színház körül, azután bemegyek a Viktória kávéházba és minden jelző és nagykép nélkül azt írom, amit itt-ott találtam a — színház körül. Ilyeneket például:

A közönség a színházról.

Ott állok a foyerben és hallgatom a színházról kituduló közönség megjegyzéseit. Óvatosságból két tanút is vittem magammal, akik a vélemények hi-telességét bármikor készek igazolni és így már most kijelentem, e megjegyzésekben foglalt esetleges kellemetlenségekért semmiféle felelősséget nem vállalok.

Kipírult arcu, csillogó szemű fiatal leányok torlódnak meg előttem.

— Nahát, ez a Fratta! Ez aztán elegáns fiú.

— Tudjátok, hogy huszártiszt volt?

— Csak az a baj, hogy nős.

— Bizony, Zöldhegyivel nem lehet konkurálni. Egyszerre beszélnek és mindent tudnak. Tudják, hogy Szendrey Mihály (tévedések elkerülése végett: az ifjabbik) kinék udvarol; tudják, hogy Jung Jancsi nem doktor, hanem nagyon herceg, sőt „cuki” bonvivant, tudják, hogy Borovszky a Pompadourban azt a trikós katonaszerepet milyen nagysze-

rűen „domborította”; tudják, hogy Békefi hány tojást iszik reggeli előtt; hogy Papp Rózsit kiettek a lakásából, hogy Fekete Irénnek hány kilós haja van, hogy Földes Miska színiiskolát nyit és kik lesznek a tanárok... Mindent tudnak a kisleányok és anig a tolongásban előttem vesztegelnek, mindezt gyorsan el is mondják egymásnak. Én csak továbbítom a pletykákat, én nem vagyok Intim Pista.

Azután komolyabb elemek kerülnek az ajtó elé. Ezek már keményebb kritikát mondogatnak:

Egy társaságbeli hölgy: Mégsem lehet estélyi ruhához antilop félcipőt huzni...

A kultúrügved: Az ensemble összjátéka nem volt éppen kielégítő, sok kívánnivalót hagy hátra. (Nagyon művelt ember.)

Egy német ur, aki egy szót sem értett az előadásból: Aber die Damen vahren prachtvoll...

Egy kövér kereskedő: (a feleségéhez) Anyukám, ide máskor is eljövünk. Csak ne lenne olyan drága.

Egy vékony fiatalember (blazirt, mint egy vén angol herceg) Borzasztó. Nem találtam egy kedvemre való nőt sem a körusban.

A kritikus: (nyakig begombolja télikabátját és mereven, elgondolkozva néz maga elé.) Egyelőre nem nyilvánított véleményt, majd a holnapi számban... (mindenki tisztelettel és kíváncsian nézi a fejét, amelyben szakértői véleményeit őrizi.)

És a nagyérdemű publikum a vegyes hangulatban eltöltött est emlékével távozik a színházból, hogy odahaza részletesen és hosszasan megtárgyalják a színházi kiruccanás minden érdekes mozzanatát. Boldogtalan vagyok, hogy családi körökbe nem követhetem őket, pedig bizonyosra veszem, hogy az otthoni, intim környezetben még őszintébb és naivabb véleményeket hallanék a színházról.

A színészek a közönségről.

Mondanom sem kell, hogy a színésznek sokkal fontosabb tényező a közönség, mint a publikumnak a színész. Ezért aztán óvatossággal is nyilatkozik a közönségről, mert kollegák között sosem lehet tudni, hogyan szivárogi ki az ilyenfajta könnyelmű elszólás. Nevek nélkül jegyzem fel tehát a színészkapunál ellesett véleményeket.

A művész: Fene látott még ilyen publikumot. Az ember lelkét is kiadhatja, amíg nagkegyesen összeverik a tenyerüket. Az öreg színész: (aki tavaly Szatmáron pályázott) A, bolon beszéd, nincs ennél hálásabb lelkebb és melegebb publikum csak össze kell vele szokni eg kicsit.

Az intrikus: (közbeszól) Ön a ságával kissé nehéz összeszokni.

A hős: Csak azt nem értem miért nevettek, ha én megszólaltam...

A komikus: (rezignáltan folytatja) és miért nem nevettek, én beszéltem.

A kezdő: Mindig ilyen soká vannak?

A kikezdő: Fiam, maga mindig lámpalázban beszél, hiszen alig volt félház.

Egy meg nem értett hölgy (rosszkedvűen) Nem való ez nekünk nőanszírozás. Hiszen itt még a pályolyokban is karzati publikum ül.

Akinék sikere volt: (boldoga) Soha még ennél intelligenset közönséget nem láttam.

Jaj, nem merem és nem győzőm a sok rossz és jó vélemény lerögzíteni. Különben is a mutatóba között megjegyzésekből kitűnik, hogy ugy a közönségnek mint a színészeknek megvan a másról a véleményük. Majd jobban összeismerkednek, másképp megjegyzéseket hallunk más sétaközben.

Iskolatúská valódi bősziakkal 50 Leuért a CorBazárban. Gindl mellett.

Bécsi bőrúru ujdons-gok érkeztek a CorBazárba Gindl mellett

Diák egyenruhák, sa-kák az igazgatóság által kivlasztott anyagból a megállapított árak mellett Inglik szaműhelyben készen kaphatók mérték után készülnek. Satu-M Deáktér városház épület.

Ajándéktárgyak piperecikkek, gyermekjátékok, utazási felszerelések, nődikülők, harisnyák, harinyatartók. Nadrágtartók, slingeni zsebkések, borotvstb. stb., itt fel nem sorolható cikkek, legolcsóbb szerzési forrása a CorBazár, Gindl cukrász mellett.

„Victoria” kávéház már meghitt találkozóhelye a családoknak, mint a fiatalnak. Intim és kellemes szórászt nyújt illusztrált lapjaival legjobb zenéjével. Minden állandó buffet s a legjobb fa-

Világhírű Hutchimson hó és sárcipők megérkeztek egyvedárusításba

Klein Dezső -höz

Kazinczi útca 2. szán (Spitz Béla mellett.)

925. szeptember 19.

Papp Aurél a demagóg

Látogatás a művész műtermében. — A művész alkotásai. — Séta a szociális problémák vásznai között

Nézem a képeket, nézem az alkotót — milyen csodálatos hasonlatosság. A hatalmas vásznan markáns vonalak és mégis át meg átszöve — nem: nem finomságokkal a szónak elkapott értelmében, hanem egy bőszítő és pompás agyvelő logikus, céltudatos és mégis pazarul kölői intencióival. És nézem az alkotót, szélesvállú, markáns prófétajelenség, minden mozdulatában az erő dominál és mégis — nem: nem gyengédség, hanem valami magasabbrendű, mintegy isteni kegyelmesség fele rezgés puhítja ezeket a markáns mozdulatokat. A vásznak erővel hatnak, szinte hipnotizáló erővel hatnak, ugyanazokat a tulajdonságokat tudom kielemezni ezekből a színekből, amelyek a Mester csodálatos sötétbarna szeméből áradnak.

Egy még befjezetlen vázlat vásznon előtt állok. Nagyon sokszor megcsodáltam már ezt az óriási képet, amely az emberrel benépült földet ábrázolja. Micsoda kaosz az életmegnyilvánulásoknak. Csókolóznak, marakodnak, adnak, vesznek, üzletet kötnek, gyilkolnak, koldulnak, lakmároznak, öregek, fiatalok egymást marják az életért — az egésznek az összhangja: szenvedés — még a szerettezők is szenvedőn fetrengnek a kéz kinyújtásában. És aki ezt a hatalmas munkát életrehozta, a háttér mögött áll és magyaráz:

— Igen, a domináns osztály-részünk a szenvedés. Minden cselekvés — szenvedés: születéstől a halálig egy nagy égési folyamat, vágásban, kínban, sóvárgásban, beteljesülésben égünk, pusztulunk, egymással táplálkozunk. A földgömb tetejébe felrajzoltam a keresztet inkább narancs színű, mint megváltásnak.

— A hősi halott — mondja Papp Aurél a kép címét. Összelőtt drótsövények között fekszik a hősi halott: a szemét, pont a szemét hollók rájáák. Kár... kár...

— A roham — hangzik mögöttem. harctér: nem katonák rohannak, csókok rohannak, sürű rajban nyülegyenesen csapnak le a halott hős katonákra.

— Új Krisztus... az új Krisztus drótsövények közé van kifeszítve. Katona szegény, ott maradt egy roham után... Vajjon ez Megváltó lesz?...

Mert őh a régi Krisztus nevében sok minden méltatlanság történik. A pápizmusról is meg van a Pap Aurél véleménye: a pápizmusról is és általában a hatalmak szolgálatába szegődött vallásról — ime:

— A pápa csókolódik a rabbinussal...

No nem: nem kell mindjárt a legjobbra gondolni. Nem kien-gesztelődéses, megbékülő csók, nem az egymást megértő szeretet csókja — üzleti csók. Nézd csak: a pápa milyen fintorosan nyújtja

a száját — a rabbi milyen ravaszul pislog... és a csók alatt, a vászon mélyén a vergődő, munkában robotoló egymás ellen harcbadobott szenvedő emberiség!

Ebből a témakörből való még — Az élet keresztye: Ketten viszik a keresztet — egy pap méltóságtejesen a feszületet és egy görnyedt munkás a sirke-resztet...

Papp Aurél képeiben a gondolat túl királyi trónuson. És hogy közelebbről meghatározzam: a szociális gondolat, a társadalmi osztályok egymásközti élet halál harca vetítődik csaknem minden képének a frontjára. Így: ha hegyeset fest, megfesti rá a bányászi, de nemcsak úgy felületesen, mint szemnek tetsző látványosságot, hanem mint a verejtékező rabszolgaembert — és egészen bizonyosan megtaláljuk a képen valamilyen formában azt a gyűjtő medencét is, amelybe a bányászverejtékek aranyja csordulnak. Ha folyót fest, nem festői epizódnak festi meg rá a tuta-jost, hanem rosszorsu munkást látunk és valahol bizonyosan megtaláljuk a gondolatot, hogy ennek a munkának vámszedője van... Néhol, talán disszonáns is lenne, ez a mintegy propaganda-szerű tendencia, ha a művész az ő végtelenül vázlatos művészetével nem találja meg az eszközt arra, hogy le kell rokadnunk az igazságának súlyá alatt. Papp Aurél igenis demagóg, mindenkihez értelmesen beszél a vásznain, céltudatosan lázít, de olyan eszközökkel demagóg, mint például Cicero volt, akinek a beszédeit még ma is, évezredek múltán iskolákban tanítják, olyan ragyogóan szépek. És még egy: a Papp Aurél demagógiája olyan tág vonalakat tart, a problémái olyan általánosan reprezentálják az emberi sorsot, hogy nagy idő-kön át szinte örök problémák maradnak és ezért is hosszú éle-tre hivatottak ezek a munkák, amelyek fölírás könyveknél világosabban, értelmesebben magyarázzák a történelmi materializmust.

És hogy Papp Aurél sohasem fog letérni erről az útról a szűk-szempontru nacionalista és párt-politikai propagandák keskeny-vágányára, az bizonyos... Különben ő maga mondja:

— Kiküldtek az Avasba, hogy a szépművészeti muzeum számára fessék tetszős román motívumokat. Kimentem és megfestettem a felszabadított államfentartó román parasztot, amint állati sorban él...

Loreleytől az Etonig...

Szatmáron is bevezették vízvezeték helyett az Eton frizurát

Villamosunk ugyan még nincsen, vízvezetékünk sincsen, az utcáink rosszul világítottak, a közigazgatásunk is nehézkés, panamákért sem megyünk a szomszédba, az építkezést nálunk csak hírből ismerik, ezzel szemben azon ban a kávéházakban éjjel táncolnak és most már itt van az Eton-frizis. Akárcsak Londonban Párisban, Newyorkban, Berlinben és Bécsben. Ha külföldi vetődik hozzánk, igazán nem kell pirulva lesütni a szemünket, büszkén mondhatjuk az idegennek:

— Idenézzenek Önök előkelő idegenek. Mit szólnak a mi nőinkhez? Van ezeknek haj a fejükön? Van ezeknek ész a fejükben? Meg lehet őket különböztetni a fiuktól?

Ha az idegen az ámulattal némán hallgat, akkor öntudatosan elkönyveljük a sikert és ragyogó szemekkel, dagadó kebellet állapítjuk meg:

— Na ugye-e: az avasi erdőpanama mellé van már egy másik nevezetességünk is — az eton frizura!

A legújabb örület ma már kétségtelenül az Eton-frizura. A hosszú haj a múlté. Konzervatív, elmaradott és ösdi az, aki még hosszú haját visel, jó izlésű nő már nem is beszél erről a témáról és a Gretchen-frizura, az „En Csillag Anna“-haj, a tornyos görög fedjisz, a koszu és fonat, a lokni és az einlag, a copf, a sopp, a választék és a többi fodrászati remek a feledésbe merül. Csak azok a bizonyos leg-öregebb fodrászok emlékeznek arra, hogy a nők valamikor haj-tüket tűztek a hajukba és hiányukat álcofiókkal egészítették ki. A mai fodrászgeneráció rendszerint nyitott a nőknek is, leány és asszony hetenkint rendszeren eljár törzsborbélyához nyakat borotváltatni és haját stuc-

Persze ez nem nagyon tetszett a hivatalos köröknek...

Nem, nem kiállítás, nem jubileum, nem valami hivatalos vagy félhivatalos ünnepség — csak éppen hogy véletlenül felkerült Papp Aurél műtermébe: ebből látogatásból fogant ez az írás. Mesterről, aki néha-néha úgy tűnik a világ előtt, hogy esztendőn át sem hallunk róla.

Az Eton-fej itt van. Tagadhatatlanul és eltorúlhetetlenül. Már mi sem szégyenkezünk egy kis „moda“-miatt és senki sem mondhatjárólunk, hogy elzárkózunk az új idők új szele előtt és csak a rozsakart vádolgatja Szatmártázzal, hogy nem rohan sebes lép-tekkel a világvárosiasság felé.

Sokszor feleség a férjé, sokszor anya a fiával és leány a borbélyhoz és amikor a mester végez velük, férfiak, nők, fiúk és leányok egyforma a fején. Ez kérem az Eton. Ezt a kort bátran lehet nevezni a forradalmak korának. A hűbör-maga is egy rettenetes forradalom volt, utána jött a kijózanodás, a radalma, azután a szovjet forradalom. Közben forradalmi átkuláson ment át a technika, a dalom, művészet, tudomány, vat erkölcs, izlés, ember és... A ruhába feltöltözött nő a múlt század ittfelajított komu-figurája, a divat forradalma vetkőztette a nőt félmeztelenre. És ugyancsak ez a forradalom divat levágta a nő haját elő-rövidre, azután bubisra, amikor látta, hogy ez sem behozta az Eton-t, a férfiak. Hogy a haj a nő ékessége és hogy ez az ékesség lehet cseli a férfit, meg hogy egy-hajjal meg lehet kötni a leg-sebbit férfit és hogy ez a férfi-lebolondul az aranysozók és fekete hajhullámba, ezek és ehhez hasonlóak csak jó ma-napság. Ma az a sikk, a nő a nő fején alig van haj. Az-egáns nő ma terdíg erő szőke-hord, esetleg nadragot is hord, a szabása egyenes, a né-lénia, sehol semmi dombor-vagy „előny“. Az elegáns nő-perc alatt feltöltözik, illetlegvetkezik. És rövidre vágja-ját, azt is simára lenyalja, a-hajkenőccsel lesimítja. Aká-a férfiak

Csak azt szeretném tudni, jöhet az Eton után. Ha ilyen

póban megyünk, akkor cs nullás gép. És azután csak borotválás. Milyen gyöny-lesz majd az ideál sima-rotvált fejjel. Ezután ma-„édesnek“ ilyen vallomást-gunk a fülebe:

— Nagysád szerelmes-gyönyörűen csillogó du-jébe...

Alkalmi és ajándék

tárgyak legolcsóiban

Imperial

áruházban Calea Traian 2 szerezhető be

Halleluja — itt a törvény!

Egy elkésett riport, amely mindig aktuális

Egy kicsit különös lesz most egy hét után érni, de mert az aktualitás csak arra volt jó, hogy egynémely gondolatot felfakasszon és mert a gondolat mindig aktuális — vállalom a késedelem.

Az elmúlt vasárnap — halleluja harsonázott a zsidók imaházában.

Halleluja — nagy, nagy boldogság hallelujája: ifjak és vénnek körbetáncolták a templomokban a diadalmas magasra tartott törót, a *A törvényt*, amelyről így szól az írás

— és élnek vala törvény nélkül keserves sorsban amikor jött a megváltás: a sinai hegytetőn Jehova átadta a népnek a köbevésett tizszakaszos törvényt az első parancs árán, amely pedig így kezdődik: *én vagyok az örökkévaló a te istened*...

Mennydörgés és villámlás közepette adta át az Ur a Parancsot, ezzel is jelezni akarván bizonyára, hogy milyen nagy az ő hatalma és Mózes félelme és hálaérzésben megalázza fogadta a köbevésett örökké megmáshatatlanságokat és vitte mint kegyes ajándékot az ő népének

— ilyenformán ismerjük a bibliai monda alapján a hegyi jelenetet, amelynek most ötezregynehány száz esztendő fordulóját ünnepelte a zsidóság

A zsidóság a törvényt ünnepelte. A törvényt, amely bár köbevésett formában jelent meg először az emberiségnek, még sem maradhatott változatlan, mert a történelmi erők feszítő ereje még a követ is át meg átforgatta. Jehova példájára új hatalmasságok új törvényeket hoztak és ugyancsak Jehova példájára az új hatalmasságok és ezekkel a kezdő szavakkal adták az új törvényeket: *én vagyok a te égi, vagy földi parancsolód* — és az új törvények is úgy jelentek meg mint a törvények ősapja, a tizparancs — mennydörgés, villámlás, ágyúdörgés közepette: mert az új törvényadók is meg akarták mutatni az ő nagy, győzedelmes hatalmukat.

— és az emberiség az első törvény megjelenése óta törvények egymástromboló birkozó porondján vergődik — és a zsidóság amely annyit szenvedett pedig hatalmasok törvényeitől hallelujázva ünnepli a törvények ősapját!

Ezen a törvényünneplő napon furcsa ötletet támadt: gonddalban körkérdest intéztem az illetékes tényezőkhöz, mit tartanak a törvényről. Igen érdekes feleleteket kaptam — ime:

Megkérdeztem a bírót:

— A törvény fiam — a becsületes ember bibliája.

Megkérdeztem az ügyvédet:

— A törvény, uram: a jogi parancsok illetve tilalmak — a jogszabályok összessége. Vagy

más szemponlból nézve: a törvény az államhatalomnak a közjog (alkotmányjog) szabályai szerint létesített kijelentése.

A társadalomtudóst:

— A társadalom rétegei között fennálló erőviszonyoknak állandóan működésben levő szeizmográfiája.

A filozofust:

— Az erősebb állat felfalja a gyengébbet, az erősebb hang elnyeli a gyengébbet, az erősebb fény elhomályosítja a gyengébbet — ez a törvény.

A konzervatív politikust:

— A törvény az a gyeplő, amellyel fékentartjuk a csöcselék gonosz indulatát, amely nélkül állandó veszedelemben volna a kultúra felvergődött társadalmunk. A kulturált társadalmi osztály fegyvere a rombolni akarók ellen a magunk és a fegyelmezendő nép érdekében.

A progresszív politikust:

— A törvény — bilincs, amellyel ránk erőszakoltak az uralgó osztályok, amellyel lenyűgözik a kulturális fejlődés érdekében feszülő népi erőket igazságtalan hatalmuk megtartása érdekében.

Megkérdeztem a moralistát:

— A törvény kérem — az emberi lélek kategorikus imperatívuma.

Megkérdeztem a papot:

— A törvény gyermekem — isteni parancs.

Megkérdeztem a rendőrfőkapitányt:

— A törvény fiam — törvény, amelyet be kell tartani, mert anélkül felborul a rend...

Megkérdeztem az anarchistát:

— A törvényt le kell rombolni, mert anélkül sokkal szebb volna az élet.

— és hallelujáztak és kitörő örömmel ünnepezték a törvények ősapját, a tizparancsot amelyről talán nem is sejtik, hogy például a *numerusz klauzusz* az ősapja — így kavarodnak össze a dolgok évezredek forgásában... ezt akartam mondani. Gara Ernő.

Az új Moravetz Album a legszebb ajándék. Az idei karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. — 18 egész új dal, tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Tosca, Liszt: Rhapsodia. Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenként véve 1250 leibe kerülne, van az új Moravetz Albumban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem. Ár 180 Lei. Az első kötet hegedű kiadása klarineton és mandolinon is játszható 120 Lei, cimbalomra 110 Lei. Kapható minden könyveskereskedésben vagy a Moravetz neműkiadónál Timişoarán.

Az Elite kávéház minden éjjel reggelig nyitva! Szolid árak! Pontos kiszolgálás! Kitűnő ételek és italok! Elsőrangú cigányszene. Kérjük a n. é. közönség szíves pártfogását.

Elite kávéház.

Cambiaghi Ia. olasz divatkalapok óriási választékban

Dr. Feldner és Társánál.

Selyemsálakban pazar választék

Dr. Feldner és Társánál.

G. B. Borsalino-kalapok gyönyörű divatszínekben érkeztek

Dr. Feldner és Társához.

Férfisport és divatmellények, lábszárvédők, sportharisnyák, eredeti angol áru

Dr. Feldner és Társánál.

Ma és a következő napokon délelőtt 10 órától meleg **haché**, délután hideg **buffett**

GINOLINÉL

Miért tűr ön náthát köhögést mikor Klein Dezsőhöz megérkeztek Hutchinson-féle hó és sárcipők, Kazinci u. 2.

Harisnyák

és zoknikban

legnagyobb választék

ICZKOVITS

TESTVÉREKNÉL

Plaia Bratianu (Deák-tér)

**Van ki tagadja
s van ki bevallja**

szakszerűen a hócipőket csak ERDÉLYI javítja
Kazinczy utca 4. szám.

**Iskola
cipők**

legdusabb választékban

Vajda

cipőáruházában
Püspöki-áruház.

Férfi-, női-, gyermekcipők
izléses finom kivételben!!
Olcso árak!

Rendkívüli alkalom

Olcson vásárolni jó árut!

Szöveteket ruhákra, kabátokra.

Erős angol és cseh vásznak, damasztokat,

Németországi hencsertakarókat,

Férfi és női ing- és kelegye-
anyagokat,

Elegáns costum- és pongyola-
kelméket

Legjobb minőségben nálunk ve-
het.

Damast étkező és kávé gar-
nitúrákat,

Mélyen leszállított áron áru-
sítjuk.

Irlandi cernavásznaink a legtar-
tósabbak.

Kalap és ruhabársonyok,

Szalmazsákok, paplanok

Alkalmi leszállított áron!

VIZUMOKAT

szerez gyorsan, pon-
tosan és legolcsóbb
áron.

Futár minden nap!

Berger & Katz

utlevél vizumoztatási irod.
Str. Horia (Károlyi-köz 2.

Legujabb

divatu kubista
minták és 1925-26. évi
tapeta ujdonságok
megérkeztek

HORVÁTH

diszít, festő

Telefon 221. Alapított 1892.

Értesitem a nagyérdemű kö-
zönséget, hogy

Uri szabóságomat

Str. Col. Constantinidi (Pázsit u.)
65. szám alól Bul. Reg. Ferdi-
nand (volt Árpád u.) 51 sz. alá
helyeztem át.

Szíves pártfogást kér
Papp István

A lei javulása folytán

módomban áll a nyári árukat gyári áron
alul árusítani. — Grenadinok minden
szinben 120 cm. széles 100 Leiért.

Batiztok 33 lejért nagy választékban!!

ALEXA KLEIN ELEK

Városl. bérpalota.

Nyomatott a „Globus” Könyvnyomda gyorsajtóján, Satu-Mare, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No. 2.